

Vergaderjaar 1984–1985

18 177

Wijziging in het Wetboek van Koophandel, in het Burgerlijk Wetboek en in de Faillissementswet in verband met de sloophuurkoop van teboekstaande binnenschepen (Wet huurkoop teboekstaande binnenschepen)

Nr. 6

MEMORIE VAN ANTWOORD

Ontvangen 4 februari 1985

ALGEMEEN

Het verheugt de ondergetekende dat de leden van de fractie van de P.v.d.A. met belangstelling hadden kennisgenomen van het onderhavige wetsvoorstel en dat zij aannamen, dat nu uit het ter zake door de regeringscommissaris met de Federatie van Schippersbonden gevoerde overleg de behoefte aan een wettelijke regeling was gebleken en daarover met de Koninklijke Notariële Broederschap, de Vereniging van Zaakwaarnemers-Administrateurs en de Nederlandse Hypotheekbank NV overleg was gevoerd, deze instanties zich ook in de strekking van het wetsvoorstel konden vinden. De leden van de genoemde fractie achtten het juist, dat aansluiting is gezocht bij de regeling in de Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed. Zij zouden graag vernemen in hoeverre en waarom deze regeling «nagenoeg» gelijkkluidend was aan de regeling van Boek 8 NBW en niet geheel gelijkkluidend. Is dit een kwestie van begripsomschrijvingen en systematiek of zijn daarvoor andere redenen, zo vroegen deze leden.

De ondergetekende moge er in dit verband op wijzen dat het onderhavige ontwerp (dat hij zich voorstelt als te zijner tijd in de afdelingen 8.8.2–8.8.5 NBW te worden opgenomen als afdeling 8.8.2A) zich niet geheel bij de Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed kan aansluiten, omdat inderdaad, zoals de hier genoemde leden reeds suggereerden, er naast overwegingen van begripsomschrijvingen en systematiek nog andere redenen voor het maken van onderscheid aanwezig zijn.

Hij moge er in dit dit verband op wijzen dat voor een schip waarvan het essentieel is dat het zich verplaatst, andere regels nodig zijn om de rechten van de huurkoper en -verkoper te waarborgen dan voor onroerend en uit de aard der zaak niet verplaatsbaar goed. De Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed is geboren uit de behoefte, lieden, die de bij koop van een huis voor hen gerezen risico's slecht konden beoordelen te beschermen. Als vermeld in de Inleidende opmerkingen van de memorie van toelichting onder 1 geldt dit motief niet ten aanzien van het onderhavige ontwerp.

De leden van de V.V.D.-fractie hadden aan de hand van de memorie van toelichting vastgesteld dat over dit wetsontwerp vooroverleg is gepleegd door de regeringscommissaris onder andere met de Federatie van Schippersbonden, door wie de behoefte kenbaar was gemaakt te komen

tot een wettelijke regeling met een nadere concretisering en vaststelling van de rechten van de huurverkoper en de huurkoper, alsook met de Koninklijke Notariële Broederschap, met de Vereniging van Zaakwaarnemers-Administrateurs en met de Nederlandse Scheepshypotheekbank NV, en dat derhalve behoefte bestond aan een wettelijke regeling te deze zake, nu blijkens de inhoud van artikel 1576h juncto artikel 1576 derde lid van het Burgerlijk Wetboek de huurkoop van teboekgestelde binnenschepen niet valt onder de regeling ingevolge de voormelde artikelen van het Burgerlijk Wetboek. Wel was deze leden de zinsnede op blz. 7 van de memorie van toelichting niet geheel duidelijk. Daarin wordt gesteld dat bij dit overleg is gebleken dat niet gezegd kan worden dat de ene of de andere partij bescherming behoeft jegens de wederpartij. Daaruit zou kunnen worden geconcludeerd, aldus deze leden, dat de behoefte aan een wettelijke regeling derhalve niet zo sterk is als uit de daaraan voorafgaande zinsnede met betrekking tot de Federatie van Schippersbonden, door wie deze behoefte kenbaar zou zijn gemaakt, blijkt.

De ondergetekende kan zich met deze conclusie niet verenigen. Met de geciteerde zinsnede is bedoeld te zeggen, dat het niet altijd één en dezelfde partij bij de huurkoop van binnenschepen is, die bescherming behoeft; niet dat er in het geheel geen behoefte aan regeling zou bestaan. Er doen zich gevallen van huurkoop voor, waarbij de koper de zwakkere partij is, zodat in de voorgestelde regeling daarmee is rekening gehouden. In andere gevallen echter, is het de huurverkoper die in een zwakkere positie is, zoals bij voorbeeld de oude schipper, die in de scheepshuurkoop de verzorging van zijn oude dag zoekt. De voorgestelde regeling dient dan ook in beide situaties de nodige waarborgen te scheppen.

De leden van de V.V.D.-fractie merken voorts op, dat helaas het Verdrag van Genève in de weg blijkt te staan aan het toekennen van een zakelijk recht aan de onderwerpelijke rechtsfiguren, hetgeen uiteraard de meest voor de hand liggende oplossing zou zijn geweest. Bovendien wordt terecht vastgesteld dat de ontwikkeling in de binnenvaart zich niet heeft ontwikkeld als het geval is met betrekking tot luchtvaartuigen en dat de praktijk zich kennelijk heeft aangesloten bij de in het Burgerlijk Wetboek en de Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed gegeven regeling van huurkoop, aldus deze leden.

Het verheugt de ondergetekende dat deze leden zich dan ook, behoudens de hieronder bij een aantal artikelen te maken opmerkingen, konden verenigen met het doel, de strekking en de inhoud van het voorliggende wetsontwerp.

ARTIKELLEN

Artikel I, onder A

Artikel 765a, eerste lid

De leden van de V.V.D.-fractie wijzen erop dat op blz. 9 bij artikel 765a, eerste lid, wordt opgemerkt dat de term «huurkoop» niet geheel juist is te achten, daar het element «huur» niet aanwezig behoeft te zijn en dat aan de besluitvorming van partijen wordt overgelaten hoe zij hun verhouding vóór de levering willen regelen. Op grond daarvan stelden de leden van de V.V.D.-fractie de vraag waarom desondanks gesproken wordt van «scheepshuurkoop» en van «Wet Huurkoop teboekstaande binnenschepen».

De ondergetekende merkt op dat bij het gevoerde overleg met de bovengenoemde instanties is gebleken dat in de praktijk soortgelijke contracten, waarbij partijen hun verhouding vóór de levering in een andere vorm dan «huur» hebben vastgelegd, ook met de benaming «huurkoop» plegen te worden aangeduid. Deze term is voor dit soort contracten geheel ingeburgerd, zoals ook blijkt uit artikel 1576h van het Burgerlijk Wetboek en

artikel 1 van de Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed, al doet zich daar geen huurelement voor. Naar het oordeel van de ondergetekende zou het kiezen van een andere benaming bij binnenschepen een systematische verwarring teweeg kunnen brengen.

Voorts merkten deze leden op, dat terecht wordt gesteld dat de scheeps-huurkoop een koopovereenkomst is, hetgeen tot gevolg heeft dat het risico van het verkochte binnenschip bij de koper komt te liggen. Zij vroegen of niet een zodanige overeenkomst zou kunnen worden gesloten, zulks naar analogie van het bepaalde in artikel 1576p, inhoudende dat nadat al hetgeen uit hoofde van de overeenkomst aan de verkoper is betaald, deze zich niet alleen verbindt tot eigendomsoverdracht van het binnenschip, doch dat tussen partijen wordt overeengekomen dat reeds nu vooralsdan de koper gerechtigd is c.q. wordt om te zijner tijd op basis van de notariële akte de eigendomsoverdracht te effectueren en onder meer de inschrijving in het in artikel 750 genoemde register zelf kan realiseren.

Naar het oordeel van ondergetekende staat het partijen vrij hun overeenkomst te sluiten naar analogie van het door deze leden naar voren gebrachte artikel 1576p. Het is daarbij aan de koper te bewijzen dat hij heeft betaald. Dat de inschrijving van de akte van overdracht op eenzijdig initiatief van de koper kan geschieden is daarbij – zoals de hier aan het woord zijnde leden reeds opperden – geldend recht (Asser-Beekhuis I, blz. 244).

De ondergetekende moge hier tevens wijzen op artikel 757 tweede lid van het Wetboek van Koophandel.

Artikel 765a, tweede lid

De leden van de V.V.D.-fractie informeerden of de bedoelde toestemming van degene te wiens behoeve op de dag van de inschrijving van de in artikel 765f bedoelde hypotheek een beperkt recht of een beslag op het schip in het in artikel 750 genoemde register is ingeschreven zo ver kan gaan dat deze toestemming of het niet geven daarvan de gehele overeenkomst ongeldig maakt, dan wel of de werking daarvan niet beperkt zou moeten blijven tot de hypotheekinschrijving, als bedoeld in artikel 765f 1 sub c.

De ondergetekende bevestigt dat het ontbreken van de schriftelijke toestemming van degenen te wier behoeve op de dag van de inschrijving van de in artikel 765f bedoelde hypotheek een beperkt recht of een beslag op het schip in het in artikel 750 genoemde register was ingeschreven, de gehele overeenkomst ongeldig maakt.

De werking van het ontbreken van deze toestemming kan niet beperkt blijven tot de hypotheekinschrijving als bedoeld in artikel 765f eerste lid onder c, aangezien deze hypotheekverlening een wezenlijk onderdeel is van de gehele overeenkomst.

Verder vroegen deze leden of een beslaglegger op het schip, waarvan het beslag is ingeschreven in het in artikel 750 genoemde register, zoveel macht zou mogen hebben dat hij door te weigeren de hierbedoelde toestemming te geven de overeenkomst ongeldig zou kunnen maken. Daardoor wordt naar de mening van deze leden aan de beslaglegger een te grote macht gegeven en zou deze, al is het maar ter zake van een beslag voor een relatief gering bedrag, de overeenkomst kunnen tegenhouden, hetgeen hen niet juist voorkwam.

De ondergetekende bevestigt dat de overeenkomst niet van kracht wordt, zolang niet met de beslaglegger een regeling is getroffen waarbij hij zijn schriftelijke toestemming geeft. Een beslag op een schip is veelal niet ter zake van een gering bedrag. Is dit wel het geval, dan zal de verkoper door zekerheid te stellen voor dit bedrag het beslag kunnen doen opheffen. Wanneer het om grotere bedragen gaat, is het zeker in het belang van de huurkoper dat de beslagsituatie eerst wordt opgelost.

Voorts wilden deze leden in dit verband weten welke rechten en mogelijkheden de verkoper en/of koper hebben in geval de schriftelijke toestem-

ming niet wordt verleend. Zij meenden dat tegenover de «rechten» die aan de in lid 2 bedoelde personen worden gegeven toch ook afdwingbare in de wet vastgelegde plichten zouden moeten staan indien het niet-geven van de vereiste schriftelijke toestemming niet redelijk zou zijn.

De ondergetekende merkt op dat de in het tweede lid genoemde personen een zodanig recht op het schip kunnen doen gelden, dat de koper hiervan een nadelige invloed zou ondervinden, indien niet bij het tot stand komen van de sloopovereenkomst met deze rechten is rekening gehouden op een wijze die de betreffende personen ertoe brengt hun schriftelijke toestemming te geven. Wat een eerder ingeschreven beperkt recht betreft, kan opgemerkt worden dat indien de ter zake van de sloopovereenkomst te vestigen hypotheek geen inbreuk maakt op dit recht, de schriftelijke toestemming geen moeilijkheden zal geven. Indien er wel sprake is van inbreuk op het eerder ingeschreven recht, kunnen koper en verkoper een oplossing trachten te vinden met degene te wiens behoeve dit recht is ingeschreven. Men zie hetgeen is opgemerkt in de memorie van toelichting bij artikel 765a tweede lid. Wat een eerder ingeschreven beslag betreft, wijst ondergetekende erop dat de verkoper van het schip, indien hij prijs stelt op het tot stand komen van de sloopovereenkomst, opheffing van het beslag kan vragen, mogelijk tegen het stellen van voldoende zekerheid.

De ondergetekende ziet derhalve geen noodzaak in de wet afdwingbare plichten vast te leggen indien het niet-geven van de vereiste schriftelijke toestemming niet redelijk zou zijn.

Ten slotte stelden deze leden dat in de eerste regel van lid 2 tot uitdrukking zou moeten komen waarop de schriftelijke toestemming betrekking heeft, zij suggereerden een redactie van de navolgende inhoud: «De overeenkomst is slechts van kracht indien daartoe schriftelijk toestemming enz.».

De ondergetekende zal deze redactie gaarne overnemen.

Artikel 765b

De leden van de V.V.D.-fractie merkten bij lid 1 op dat naar hun opvattingen zowel de verkoper als de koper de inschrijving zou moeten kunnen realiseren en dat dit derhalve een recht is dat door de meest gerede partij kan worden gerealiseerd. Het leek hun onredelijk en ondoelmatig dat deze inschrijving alleen door verkoper en koper gezamenlijk zou kunnen plaatsvinden.

De ondergetekende kan zich geheel met deze opmerking verenigen. Hij wijst erop dat het eerste lid van dit artikel dan ook niet bepaalt dat deze inschrijving alleen door koper en verkoper gezamenlijk zou kunnen plaatsvinden.

Ten aanzien van lid 2 stelden deze leden de vraag of van deze bepaling bij overeenkomst kan worden afgeweken en derhalve de sloopovereenkomst, die de eigendom heeft overgedragen, door de koper kan worden ontlast van de rechten en verplichtingen uit de eerder tussen deze partijen gesloten overeenkomst.

De ondergetekende beantwoordt deze vraag bevestigend.

Artikel 765d

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat uit lid 1 zou kunnen worden afgeleid dat partijen ten aanzien van de te betalen termijnen verplicht zijn, aan te geven welk deel daarvan strekt tot aflossing van de prijs voor de koop van het schip, c.q. de koopsom, welk deel strekt tot betaling van mogelijkerwijs verschuldigde rente en welk deel mogelijkerwijze betrekking heeft op de terbeschikkingstelling van het schip (een soort huurprijs). Wanneer nu, om de memorie van toelichting te volgen, partijen voor alle termijnen bij voorbeeld de huur op nihil stellen, is naar de mening van de leden van de V.V.D.-fractie de vraag gewettigd of dit beding nietig is, omdat er dan geen sprake is van een vermelding van de verdeling der betalingen over de onderscheidene factoren. Bovendien, zo menen deze leden, zou kunnen worden gesteld dat in dat geval toch ook niet voldaan is aan de inhoud van lid 1 van artikel 765d.

Naar het oordeel van ondergetekende treedt in een geval als in het door deze leden gegeven voorbeeld geen nietigheid op en is wel voldaan aan het eerste lid van artikel 765d. Partijen kunnen immers uitdrukkelijk vermelden dat één der samenstellende delen van elke termijn «nihil» bedraagt en zelfs is het mogelijk dat hun bedoeling een deel op «nihil» te stellen blijkt uit het feit dat de overige delen (of één daarvan) het bedrag van de gehele termijn omvatten.

Artikel 765f, tweede lid

De leden van de V.V.D.-fractie meenden dat toch bezwaarlijk onder «gebrek van het schip» een staat of eigenschap van het schip kan worden begrepen, nl. een op het schip gelegd beslag, dan wel een faillissement van de verkoper, omdat dan toch aan de woorden «gebreken van het schip» geweld wordt aangedaan. Naar hun oordeel zou, wanneer de verkoper moet garanderen dat het schip aan de koper onbeperkt ter beschikking wordt gesteld, een andere weg daartoe moeten worden gevonden, voorts zou zulks nadrukkelijk in lid 1, sub b, c.q. lid 2, tot uitdrukking moeten worden gebracht.

De ondergetekende is het wel eens met de hier genoemde leden, dat door de in lid 3 van artikel 765f gegeven definitie van «gebrek» aan de natuurlijke betekenis van dit woord geweld wordt aangedaan, maar moge er op wijzen dat door deze definitie wel duidelijkheid en korthed worden bereikt. Ter tegemoetkoming aan het geuite verlangen stelt hij voor het eerste lid onder b van artikel 765f als volgt te lezen:

b. de koper te vrijwaren voor de gevolgen van

1° een staat of eigenschap van het schip

2° een op het schip gelegd beslag

3° zijn faillissement

4° enige hem persoonlijk betreffende omstandigheid

mits deze gevolgen er toe leiden dat het schip aan de koper niet die mate van beschikking kan verschaffen die deze bij het aangaan van de overeenkomst er van mocht verwachten. De verkoper is niet verplicht de koper te vrijwaren voor de gevolgen van een feitelijke stoornis door derden zonder bewering van recht op het schip of een bewering van recht op het schip zonder feitelijke stoornis;

Het tweede lid kan dan naar het oordeel van de ondergetekende vervallen, waardoor het derde, vierde en vijfde lid vernummerd worden tot tweede, derde en vierde lid. In het vierde lid (vernummerd tot derde lid) wordt het woord «gebrek» vervangen door: feit.

Artikel 765f, vijfde lid

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat de memorie van toelichting dienaangaande stelt dat het partijen niet is toegestaan de gevolgen van wanprestatie van de verkoper op dusdanige wijze te regelen, dat de koper geen recht heeft op volledige schadevergoeding. Naar de opvattingen van deze leden dekt deze toelichting niet de tekst van de desbetreffende bepaling. Niet valt namelijk in te zien aldus deze leden, dat partijen niet van tevoren op diverse wijzen de mogelijkerwijze te betalen schadevergoeding nu reeds vooralsdan vaststellen of de vaststelling daarvan aan arbitrage overlaten c.q. aan een of meer arbiters, die de schadevergoeding bij wege van bindend advies vaststellen. Bovendien, menen deze leden, zou het in strijd zijn met de toch bij iedere overeenkomst ten principale aan partijen gegeven contractsvrijheid partijen de mogelijkheid te ontnemen de eventuele schadevergoeding bij wanprestatie te regelen als hen goeddunkt.

Verder zou naar hun mening in het kader van deze opmerking de vraag kunnen worden gesteld of, wanneer partijen naast schadevergoedingsfactoren en daaruit resulterende schadevergoeding dwangsommen zouden zijn overeengekomen, deze dwangsommen dan onverkort gehandhaafd blijven en niet de schadevergoeding vermogen aan te tasten.

De ondergetekende steunt zijn opvatting dat het partijen niet moet zijn toegestaan de geldelijke gevolgen van wanprestatie van de verkoop op voorhand vast te stellen op de overweging dat deze wanprestatie veelal eerst geruime tijd – jaren, waarin de waarde van het geld zich zeer sterk kan wijzigen – na het sluiten van de overeenkomst zal plaatshebben. Een dwangsom is naar zijn mening geen vorm van schadevergoeding en de voorgestelde bepaling sluit dan zijns inziens ook niet uit dat partijen voor het geval van wanprestatie dwangsommen vaststellen. Deze zullen alsdan, daar zij immers geen schadevergoeding beogen, die vergoeding niet vermogen aan te tasten. Ook vaststelling door arbitrage van een te betalen schadevergoeding wordt door deze bepaling niet onmogelijk gemaakt.

Artikel 765h, eerste lid

De leden van de V.V.D.-fractie stelden de vraag waarom de koper slechts het recht heeft om de termijnen van de door hem te bepalen koopsom en rente aan te wenden tot rechtstreekse betaling van opeisbare rente en aflossing aan een schuldeiser, te wiens behoefte de hypotheek op het schip gevestigd is. Voorts vragen deze leden waarom dit niet mogelijk is tot betaling van schulden wegens vorderingen van derden, die op het schip beslag hebben gelegd? Is hij, zo vragen deze leden, ingeval de koper van het hem in dit artikel gegeven recht gebruik maakt, niet gehouden de door hem verschuldigde betalingen aan te wenden tot betaling van die schulden bij de voldoening waarvan de verkoper het meeste gebaat is?

De Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed bevat in artikel 7 een met artikel 765h eerste lid overeenstemmende bepaling en breidt de rechtstreekse betaling aan schuldeisers niet uit tot anderen dan hen te wier behoefte hypotheek op het schip is gevestigd.

Het komt ook de ondergetekende onwenselijk voor aan de koper over te laten bij de voldoening van welke schaden de verkoper het meest gebaat is. Het staat partijen echter vrij hier nader overeen te komen welke schulden de koper rechtstreeks kan voldoen. De ondergetekende moge hier nog wijzen op het zesde lid van het onderhavige artikel dat in geval van executie de koper het recht geeft schulden van de verkoper rechtstreeks te voldoen.

Tevens zou in de wet, naar de mening van deze leden, tot uitdrukking moeten komen dat in het zo juist genoemde geval de koper ter zake van de ingevolge lid 1 gedane betalingen tegenover de verkoper tot die bedragen gekwetten is.

· De ondergetekende moge in dit verband wijzen op het vierde lid van het onderhavige artikel, dat met betrekking tot aflossingen op de hypotheek de gewenste bepaling reeds bevat. Voor zover partijen de mogelijkheid van rechtsstreekse betaling scheppen is het aan hen over te laten een daarmee overeenstemmend beding op te nemen.

Artikel 765h, tweede lid

Het leek de leden van de V.V.D.-fractie redelijk dat de hypothecaire crediteur evenzeer gehouden moet zijn aan de hypothecaire schuldenaar mee te delen welke betalingen inmiddels door de koper op zijn schuld hebben plaatsgevonden.

De ondergetekende kan zich er mee verenigen een dergelijke bepaling op te nemen in het tweede lid. Hij stelt zich voor de volgende zin toe te voegen:

De hypothecaire schuldeiser is verplicht de hypothecaire schuldenaar mee te delen welke opeisbare rente en aflossingen door de koper zijn betaald.

Artikel 765h, vierde lid

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat, wanneer dit recht van compensatie aan de koper gegeven wordt, nagelaten is aan te duiden dat

het de koper wellicht vrij staat om aan de verkoper mede te delen op welke betalingsverplichtingen de door de koper aan de hypothecaire schuldeiser gedane betalingen in mindering strekken dan wel dat de koper daarin volkomen vrij is, of de verkoper het recht heeft te bepalen op welke schuldverplichtingen deze compensatie zich uitstrekt dan wel of de betalingen in mindering strekken op die elementen van de betalingsverplichtingen van de koper, waarbij de koper dan wel de verkoper het meest gebaat is. Het wilde deze leden derhalve voorkomen dat hieromtrent duidelijkheid zou moeten worden gegeven.

De ondergetekende moge er in dit verband op wijzen dat het wetsontwerp slechts regelt het geval dat de koper door hypotheek gedekte schulden van de verkoper rechtstreeks betaalt. Door de toevoeging in het tweede lid als hierboven vermeld wordt naar zijn mening in dit geval aan het verlangen van de hiergenoemde leden voldaan. Voor andere gevallen staat het partijen vrij de hun gewenst voorkomende regeling te treffen. Ondergetekende moge er nog op wijzen dat ook dit lid is ontleend aan artikel 7 van de Tijdelijke Wet Huurkoop Onroerend Goed.

Artikel 765h, vijfde lid

De leden van de V.V.D.-fractie hadden bezwaren tegen het hierin bepaalde omdat dit een grote rechtsonzekerheid schept. Immers op deze wijze worden de rechten van de eigenaar van de vordering ernstig aangetast en wordt een onuer de koper ten laste van de verkoper gelegd beslag van onwaarde.

De ondergetekende is van mening dat de in deze bepaling gelegen bescherming van de koper, ontleend aan artikel 1577K van het ontwerp-Stein, niet kan worden gemist. Naar zijn oordeel dient de koper niet door een dergelijke, door de verkoper veroorzaakte, situatie in zo ernstige mate in zijn belangen te kunnen worden geschaad.

Artikel 765l, eerste lid

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat gesproken wordt over: «Zulks op de voorwaarden nader door partijen overeen te komen». Daarbij is, naar het oordeel van deze leden, nagelaten zich te realiseren dat partijen zulks bereids overeengekomen kunnen zijn. Derhalve zou zulks aan lid 1 moeten worden toegevoegd, aldus deze leden.

De ondergetekende heeft er geen enkel bezwaar tegen aan de wens van deze leden tegemoet te komen door achter «voorwaarden» in te voegen de woorden: door partijen overeengekomen dan wel.

De leden van de V.V.D.-fractie merkten op dat niet alleen ontbinding kan plaatsvinden van de overeenkomst, doch dat ook van een ontbondenverklaring sprake kan zijn en dat het hun derhalve zinvol leek om zulks achter de woorden «bij ontbinding» toe te voegen.

De ondergetekende acht de voorgestelde toevoeging niet raadzaam: artikel 1302 tweede lid Burgerlijk Wetboek wijst erop dat de term «ontbinding» ook «ontbonden verklaring» omvat en het eerste en tweede lid van artikel 38a Faillissementswet bevestigen dit.

Artikel 765l, tweede lid

De leden van de V.V.D.-fractie stelden de vraag of de doorhaling van de inschrijving slechts kan geschieden met toestemming van de daartoe bevoegde partijen en of zulks ook niet mogelijk zou moeten zijn door de meest gereede partij, ten einde daaromtrent tussen beide partijen ontstane problemen te elimineren.

De ondergetekende meent dat waar koper en verkoper beiden belang hebben bij de in dit artikel voorziene doorhaling hun wederpartij verplicht behoort te zijn daaraan mee te werken. Hij deelt niet de vrees van de hier

bedoelde leden dat dit tot meer problemen zal leiden dan een eenzijdige bevoegdheid van de meest gereede partij tot doorhaling. De andere partij immers moet in de gelegenheid zijn eventuele bezwaren naar voren te brengen. Ook de artikelen 1239 Burgerlijk Wetboek en 3.9.4.20 Nieuw Burgerlijk Wetboek gaan van deze gedachte uit.

Artikel 765m

De motivering van deze bepaling is naar de opvattingen van de leden van de V.V.D.-fractie ongenoegzaam. Er is toch steeds een contractsvrijheid waarbij het vaak te doen gebruikelijk is dat contractspartijen bepalingen opnemen ingevolge welke de overeenkomst van rechtswege een einde neemt met alle daaraan door partijen blijkens de overeenkomst verbonden gevolgen, aldus deze leden.

Deze leden meenden verder dat de motivering van een bepaling waarin toch van deze principiële contractsvrijheid wordt afgeweken ongenoegzaam gemotiveerd is. Immers er staat alleen maar in dat de Minister van Justitie het ongewenst acht dat partijen in hun scheepshuurkoopovereenkomst kunnen bepalen dat in bepaalde gevallen de overeenkomst van rechtswege zal eindigen.

De ondergetekende moge het door hem gepleegde verzuim aan motivering herstellen door op te merken dat bepalingen waarbij van rechtswege ontbonden zijn wordt geregeld, veelal onduidelijk zijn geredigeerd en licht aan de aandacht van partijen ontsnappen. De hier geregelde overeenkomst heeft meestal een lange looptijd en zij bevat voor beide partijen zeer veel waarborgen. Het is naar het oordeel van de ondergetekende in het belang van beide partijen dat deze overeenkomst niet door het opkomen van een bij het aangaan der overeenkomst moeilijk voorzienbaar feit plotseling een einde neemt. Partijen kunnen over de relevantie van een dergelijk feit van mening verschillen waardoor een voor beide ongewenste situatie van twijfel kan ontstaan met alle moeilijkheden en gevaren daaraan verbonden.

De Minister van Justitie,
F. Korthals Altes